

A l'intérieur du genre :

Les commentaires des *Sentences*

de la fin du XIVe siècle et du début du XVe siècle.

Une histoire de textes et d'auteurs connus, méconnus, perdus ou retrouvés

Rezumat

Parcursul meu de medievist a început în anul 2002, atunci când, după ce am obținut o bursă guvernamentală oferită de Ministerul de Educație din România pentru a studia la Paris, m-am înscris la Universitatea Paris I-Pantheon Sorbonne în ciclul de master (maîtrise). După obținerea acestei diplome, în anul academic 2003-2004 am fost înscrisă la Ecole Pratique des Hautes Etudes în vederea pregătirii unei lucrări de D.E.A având ca temă estetica medievală. Pe baza acestei ultime diplome, am putut participa la un concurs național în Franța, în urma căruia am obținut o bursă de doctorat pentru patru ani (dintre care trei ani d'Allocation de Recherches și un an d'ATER). Această bursă doctorală mi-a deschis posibilitatea de a îmi îmbogăți profilul descoperind paleografia medievală, codicologia și tradiția comentariilor la *Sentinte*. În perioada 2004-2008, mi-am pregătit teza de doctorat, ce are ca subiect central comentariul la *Sentinte* al lui Pierre d'Ailly, un autor influent de la sfârșitul secolului al XIV-lea. Teza de doctorat a fost compusa din doua volume, combinând din punct de vedere metodologic exercițiul filologic (transcrierea de manuscrise, descrierea acestora, stabilirea stemei codicelor, stabilirea textului de bază, identificarea surselor) cu cel filosofic (subiectul central al tezei mele aparținând teoriei cunoașterii, am analizat teorii medievale ale gradelor diferite de cunoaștere evidentă, cauzele erorii dintr-un raționament, problema asentimentului, a credinței, a iluziei). Ca rezultat al tezei mele de doctorat, am publicat în 2013, în prestigioasa colecție "Corpus Christianorum" a editurii Brepols, primul volum al ediției critice a textului lui Pierre d'Ailly.

Încă din perioada tezei mele de doctorat am început să colaborez cu Olga Weijers, membru al Academiei de Științe din Olanda și membru corespondent al Academiei Franceze, și am devenit cercetător afiliat la Secțiunea Latină din cadrul *Institut de Recherche et d'Histoire des textes* (IRHT) din Paris. În decursul anilor 2006-2010, am participat în calitate de editor la publicarea a trei volume din cadrul prestigioasei serii publicate la Brepols, *Repertoire des maîtres de la Faculté des arts*. Am participat apoi la publicarea a trei volume din colecția BAMAT, având privilegiul de a lucra cu Jean-Pierre Rotchild. Tot în cadrul colaborărilor mele

cu IRHT, menționez participarea la proiectul *Carnotensia*, în care am contribuit la identificarea și ordonarea unor manuscrise ale bibliotecii municipale din Chartres (Franța), ce suferiseră deteriorări în urma unui incendiu din 1944.

Direcțiile tematice pe care le-am urmat în anii ulteriori tezei de doctorat au constat într-un interes pentru tipul de epistemologie teologică dezvoltat în prologurile comentariilor la *Sentinte*, identificarea de noi autori și de texte care purtau atribuții eronate, analiza transferului de cunoaștere dintre diferite medii universitare, apariția unui vocabular filosofic propriu autorilor din secolul al XIV-lea, relația dintre teologie și metafizică și practica plagiatului în compunerea comentariilor medievale.

În urma participării mele la diferite proiecte de cercetare de anvergură internațională, am dobândit o experiență multiplă, familiarizându-mă totodată cu o varietate de instrumente de cercetare care mi-au fost de un enorm folos în momentul în care m-am hotărât să îmi canalizez atenția spre un subiect de cercetare care mă interesa în mod deosebit, și anume tradiția comentariilor la *Sentinte* din cea de-a doua jumătate a secolului al XIV-lea. Acest *corpus* de texte prea puțin studiat devenise obiectul meu principal de studiu încă din 2004, și a constituit punctul de plecare în construirea proiectului THESIS, pe care l-am prezentat pentru competiția internațională ERC-Starting Grant din 2011. În urma unui concurs foarte dificil și a unui interviu la Bruxelles, am câștigat în 2012 o finanțare considerabilă (1.5 milioane de euro), care mi-a oferit oportunitatea de a alcătui o echipă de cercetare internațională, de a organiza o serie de colocvii internaționale și școli de vară, și de a deschide la editura Brepols colecția “*Studia Sententiarum*” dedicată exclusiv editării și studierii acestui *corpus* de texte. Primul volum din această colecție, apărut în 2015 – care prezintă formarea tradiției academice în Universitatea din Viena și analizează atât practicile intelectuale universitare, cât și tendințele doctrinale ce caracterizează primii ani din activitatea acestei universități medievale – a obținut premiul FIF al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. După publicarea acestui volum, am fost invitată să susțin o serie de conferințe: la Minneapolis (2015), Viena (2016), Edinburgh (2016).

În paralel cu activitatea de cercetare descrisă mai sus, am avut ocazia să predau un curs de metodologie în medievistică la Ecole Pratique des Hautes Etudes, în 2007, și un curs de metafizică medievală, în 2010, la Paris IV-Sorbonne, unde am fost invitată de către profesorul Ruedi Imbach.

Așadar, o parte considerabilă a activității mele de cercetător s-a derulat în Franța, iar debutând cu anul 2013 am inițiat o colaborare cu Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, unde sunt afiliată în calitate de cercetător prin intermediul proiectului de cercetare de tip IDEI, pe care l-am câștigat în 2012. Această colaborare mi-a permis să formez o echipă de zece studenți cu care lucrez și pentru care am organizat diferite ateliere și *workshop*-uri, la care am invitat specialiști din străinătate. Mi-am dorit ca acești membri ai echipei să se formeze în urma unui contact benefic cu mediul academic occidental. În acest sens, i-am încurajat în permanență

să participe la conferințe internaționale, susținându-i prin scrisori de recomandare, sau să publice articole și să își prezinte candidaturi pentru diferite stagii de cercetare sau granturi (Wolfenbüttel, Amsterdam, Budapesta, Boston).

În concluzie, această lucrare de abilitare ilustrează parcursul meu academic, de la anii de formare la experiența dobândită și rezultatele obținute, subliniind momentele și persoanele marcante pentru evoluția mea academică. Menționez că, timp de acești opt ani trecuți de la susținerea tezei de doctorat, am publicat exclusiv la edituri din străinătate în jur de 2000 de pagini (șapte cărți și 21 de articole), am participat la colocvii internaționale și am fost invitată la diferite universități să susțin conferințe în Europa și în America (Madison University, Boston College, University of Minneapolis). Am organizat trei colocvii internaționale și două școli de vară, care mi-au permis să deschid un dialog fertil între cercetători din zone diferite ale lumii și să reprezint într-un mod constant și cu succes România în planul cercetării științifice mondiale.